هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ١٩

خدارا پس خدافراموش گردانید ازخاطرِ ایشان تدبیر حالِ ایشانرا این جماعت ایشانند بدکاران (١٩) .

لَا يَسْتَوِيْٓ اَصْحٰبُ النَّارِ وَاَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۭ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَاۗىِٕزُوْنَ ٢٠

برابرنیستند اهل دوزخ واهل بهشت، اهل بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (٢٠) .

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰي جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ۭ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ٢١

ا گرفرود می‌آوردیم این قرآن را برکوهی هرآئینه میدیدی آنرانیایش کرده پاره پاره شده ازخوف خداواین داستان هارا بیان می کنیم برای مردمان تاایشان تأمل کنند (٢١) .

هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ٢٢

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق مگراو دانندهٔ نهان وآشکاراوست بخشایندهٔ مهربان (٢٢) .

هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۭ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ٢٣

اوست آن خداکه نیست هیچ معبود برحق مگراو پادشاه نهایت پاك سلامت ازهمه عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود اختیار بزرگوار پاکی خدای راست ازشریك مقرر کردن ایشان (٢٣) .

هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَاۗءُ الْحُسْنٰى ۭ يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ٢٤

اوست خدا آفریدگار نوپدید آرندهٔ نگارنده، اوراست نامهای نیك به پاکی یاد میکند اوراهرچه درآسمان ها وزمین ست واوست غالب باحکمت (٢٤) .

سُوْرَةُ الْمُمْتَحِنَة

سوره ممتحنه مکی است وآن سیزده آیت ودورکوع است

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَاۗءَ تُلْقُوْنَ

[١] ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنانِ

(١) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم خواستند که بفتح مکه متوجه شوند =

إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُم مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

مرا و دشمنانِ خودرامی افگنید بسوی ایشان پیغام بسبب دوستی وهرآئینه ایشان کافرشده اند بآنچه آمده است بشما ازدین راست جلاوطن میکنند پیغامبررا وشمارا نیزبرای آنکه ایمان آوردید به خدا پروردگار خویش، (دوست مگیرید) ا گر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد درراه من وبطلب رضامندی من پنهان میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی ومن میدانم آنچه پنهان میکنید وآنچه آشکار می نمائید وهرکه ازشما بکند این کار هرآئینه گم کرد راه هموار را (١) .

إِن يَثْقَفُوكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ ②

ا گر کافران بیابند شمارا دشمن باشند درحقِ شما وبگشایند بسوی شمادستهای خودرا وزبان های خودرا بایذا ودوست دارند که کافر شوید (٢) .

لَن تَنفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

سودنخواهند داد شمارا خویشاوندانِ شماونه فرزندانِ شما روزقیامت فیصله خواهد کردخدادرمیانِ شما، وخدا بآنچه میکنید بیناست (٣) .

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا
بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا

هرآئینه هست شمارا الگوی نیك باابراهیم وآنانکه همراه اوبودند چون گفتند قوم خودرا هرآئینه مابی تعلقیم ازشما وازآن

= ومی‌خواستند کسی اهل مکه رابقصد آنحضرت مطلع نکند تاناگهان برسرایشان رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت وبرقصد آنحضرت مطلع ساخت خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تاآن نامه راازراه باز آوردند وخدای تعالی درباب منع ازدوستیِ کفار نازل ساخت .

بِاللّٰهِ وَحْدَهٗٓ اِلَّا قَوْلَ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَآ
اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ؕ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ
اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿٤﴾

چه می پرستید بجزخدا نامعتقد شدیم بشما وپدیدآمد میانِ ماومیانِ شما دشمنی وناخوشی همیشه تاوقتیکه ایمان آرند بخدای تنها (شمارا الگوی نیك ست باابراهیم) مگر درقول ابراهیم پدر خودرا که آمرزش طلب خواهم کرد برای تونمی توانم برای تو ازخدا چیزی[1] گفت ابراهیم ای پروردگار مابرتوتوکل کردیم وبسوی تورجوع نمودیم وبسوی تست بازگشت (٤) .

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۚ اِنَّكَ اَنْتَ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٥﴾

ای پروردگارما قرارمَدِه مارا زیردستِ کافران وبیامرزبرای ما ای پروردگارما هرآئینه توئی غالب باحکمت (٥) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْهِمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ
الْاٰخِرَ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٦﴾

هرآئینه هست شمارا بجماعت مذکوره اقتداء نیك کسی رااز‌شماکه امید دارد ملاقات خدا وروزآخرت را وهرکه روگردان شود پس هرآئینه خدا بی نیاز ستوده کارست (٦) .

عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ
وَاللّٰهُ قَدِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٧﴾

نزدیك ست خدا ازآنکه پیداکند درمیان شماودرمیان آنانکه دشمنی داشته ایدبآنها دوستی را[2] وخداتواناست وخداآمرزگار مهربانست (٧) .

لَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ
وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَتُقْسِطُوْٓا

منع نمی کند خداشمارا ازمواصلتِ آنانکه جنگ نه کرده اند باشمادرمقدمۀ

---

(١) یعنی درین قول اقتداء باابراهیم نه شاید کردن واستغفار برای کافر درست نیست والله اعلم .

(٢) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ⑧

دين وبيرون نه كرده اند شمارا ازخانه هاى شما (منع نميكند) ازآنكه احسان كنيد بايشان وانصاف كنيد درحقِ ايشان هرآئينه خدادوست ميدارد انصاف كنند گان را (٨) .

إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن
دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑨

جزاين نيست كه منع ميكند شمارا خداازمواصلتِ آنانكه جنگ كرده اندباشمادرمقدمهٔ دين وبيرون كرده اندشمارا ازخانه هاى شما ومعاونتِ ديگران كردند دربرآوردن شما (منع ميكند) ازآنكه دوستى كنيد باايشان وهركه دوستى كندباايشان پس آنجماعت ايشانندستمگاران (٩) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ ۖ
اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ ۖ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ ۖ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۖ وَآتُوهُم مَّا
أَنفَقُوا ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۚ
وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَاسْأَلُوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا
أَنفَقُوا ۚ ذَٰلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ ۖ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑩

اى[1] مسلمانان چون بيايند پيش شما زنانِ مسلمان هجرت كرده پس امتحان كنيد ايشانرا[2] خداداناترست بايمان ايشان پس ا گر مسلمان دانيد ايشان را بازنه فرستيد ايشان را بسوى كافران نه اين زنان حلال اندكافران را ونه آن كافران حلال اند اين زنان را وبدهيد بشوهران آنچه خرج كردند[3] ونيست گناه برشما كه نكاح كنيد بايشان چون بدهيد

(١) مترجم گويد درصلح حديبيه بعض نساء كفار هجرت كرده بمدينه مى آمدندوبعض نساء مسلمين مرتدگشته بكفار ملحق ميشدند خداى تعالى حكم اين جماعت بيان فرمود والله اعلم .

(٢) يعنى قسم دهيد ايشان را كه به سبب ناخوشيِ شوهران خوديا بسبب عشق مردان ديگرنيامده اند والله اعلم .

(٣) يعنى مهرى كه شوهران كفار داده بودند بازگردانيد والله اعلم .

ایشان را مهرایشان ونگاه ندارید دست آویز زنانِ نامسلمان را[١] وطلب کنید آنچه شما خرج کردید وباید که مشرکان طلب کنند آنچه خرج کرده اند[٢] اینست حکم خدا فیصله میکند میان شما وخدا دانای باحکمت ست (١٠) .

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُم مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
أَنتُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

وا گراز دست شما برود کسی اززنان شما بسوی کافران پس غنیمت بدست آوردید[٣] پس بدهید آنان را که رفته باشند زنان ایشان مانند آنچه خرج کرده باشند بترسید ازخدائی که شمااورا باور دارنده اید[٤] (١١) .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَن لَّا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ
وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ
وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ ۙ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهَ ۖ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

ای پیغمبر چون بیایند نزدِ توزنانِ مسلمان که بیعت کنند باتو باین شرط که شریك مقرر نکنند باخدا چیزی را ودزدی نکنند وزنانکنند ونه کشند اولاد خودرا وپیش نیارند سخن دروغ که بربسته باشند آن را درمیان دستهای خویش ودرمیانِ پاهای

---

(١) یعنی برنکاح کافره اقامت نباید کرد والله اعلم .

(٢) یعنی ا گرزنی مرتد شده بامشرکان ملحق شود مهرِ اوباید طلبید و ا گرزنی مسلمان شده هجرت کند مهراوباید داد والله اعلم .

(٣) یعنی غنیمت ستانید ازایشان .

(٤) مترجم گوید که ا گرکفار معاهد باشندوزنی مرتده بایشان ملحق گردداز یشان مهر باید طلبید چنانچه درآیت سابقه معلوم شده ا گرکفار حربیان باشندازغنائمِ اموالِ ایشان شوهران مرتده را مهر باید داد بعد فتح مکه این همه احکام مرتفع شدند نزدیك این فقیر نسخ این احکام ثابت نشده است پس ا گرمثل حالتیکه درصلح حدیبیه بودباز رودهد تحقیق که برهمین احکام عمل کرده شود والله اعلم .

خویش[1] ونافرمانی نکنند ترا درکارنیك پس بیعت قبول کن ازایشان وطلب آمرزش کن برای ایشان ازخدا هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست (١٢) .

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَوَلَّوْا۟ قَوْمًا غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا۟ مِنَ ٱلْءَاخِرَةِ كَمَا يَئِسَ ٱلْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلْقُبُورِ ﴿١٣﴾

ای مسلمانان دوستی نه کنید باگروهی که خشم‌گرفته است خدا برآن ها آنجماعت ناامیدشده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل گور[2] (١٣) .

سُورَةُ الصَّفِّ

سوره صف مدنی است وآن چهارده آیت ودورکوع است

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١﴾

به پاکی یادکرد خدارا آنچه درآسمان ها وآنچه درزمین ست واوست غالب باحکمت (١) .

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾

ای مسلمانان چرامی‌گوئید آنچه نمی‌کنید (٢) .

كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُوا۟ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾

بسیار ناپسندیده شد نزدِ خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید[3] (٣) .

إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ فِى سَبِيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنْيَٰنٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾

هرآئینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند درراه خدا صف بَسته گویاایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (٤) .

---

(١) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .

(٢) یعنی خدای تعالی حکم بعذاب ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند وثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن برکفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .

(٣) یعنی باخداعهد کنید به وفانرسانید .